

21 501-34 Raad voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport

Nr. 443 Brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 oktober 2025

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda van de informele Raad voor Cultuur (OJCS-raad) op 3 en 4 november in Denemarken.

De informele Raad wordt georganiseerd door het Deense EU-voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie. Vanwege andere verplichtingen zal ik zelf niet deelnemen. Nederland zal op ambtelijk niveau worden vertegenwoordigd.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
G. Moes

GEANNOTEEERDE AGENDA INFORMELE RAAD VOOR CULTUUR, 3-4 november 2025

Het Deense voorzitterschap heeft voor deze informele OJCS-raad voor Cultuur de volgende onderwerpen geagendeerd:

1. Informele bijeenkomst van cultuurministers om verder te praten over hoe Europa en zijn partners het herstel en de bescherming van de Oekraïense cultuur kunnen ondersteunen, met de nadruk op het Oekraïense Fonds voor Cultureel Erfgoed.
2. Debat over media als onderdeel van een Europees Democratisch Schild en bespreking van de uitdagingen en oplossingen waarmee de mediasector wordt geconfronteerd.
3. Verklaring over de noodzaak van cultuur, kunst en media voor het beschermen van Europese democratieën.

In deze geannoteerde agenda wordt de Nederlandse inzet per agendapunt weergegeven.

Ten tijde van het schrijven van deze geannoteerde agenda zijn nog geen inhoudelijke stukken ontvangen.

AGENDA

- 1. Informele bijeenkomst van cultuurministers om verder te praten over hoe Europa en zijn partners het herstel en de bescherming van de Oekraïense cultuur kunnen ondersteunen, in het bijzonder over het Oekraïense Fonds voor Cultureel Erfgoed.**

Inhoud

Tijdens de Wederopbouw conferentie in Rome op 9-10 juli 2025 is het Ukraine Heritage Fund (UHF) geïnitieerd, waarbij momenteel een eerste 3,7 miljoen euro is toegezegd door de eerste partners. Nederland heeft zich gecommitteerd voor 1 miljoen euro en is daarmee een vroege en substantiële ondersteuner van dit belangrijke fonds. De opzet en uitvoering van het fonds is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Oekraïense ministerie van cultuur en strategische communicatie en NGO ALIPH (International alliance for the protection of heritage in conflict areas).

Nederlandse inzet

- Nederland is een groot voorstander van het UHF en wil andere Europese landen aanmoedigen om ons voorbeeld te volgen.
- Erfgoed is een belangrijke drager van de identiteit van Oekraïne en wordt sterk bedreigd door de Russische inval in

Oekraïne. Het Oekraïense erfgoed neemt ook een belangrijke plaats in het Europese erfgoed in.

- Het is belangrijk dat er een financieel daadkrachtig instrument is om het Oekraïense erfgoed te beschermen, te herstellen en herbouwen, tijdens en na de oorlog.
- De steun aan het UHF past in de brede steun die Nederland wil leveren aan Oekraïne voor wederopbouw.

2. Debat over media als onderdeel van een Europees Democratisch Schild en bespreking van de uitdagingen en oplossingen waarmee de mediasector wordt geconfronteerd

Inhoud

Het voorzitterschap heeft de volgende twee onderwerpen uitgelicht ter bespreking: hoe beschermen we betrouwbare informatie in het digitale tijdperk en wat is de visie van Europa op Europese content.

Nederlandse inzet

Journalistiek is cruciaal voor de democratische rechtsstaat en kan ook dienen als tegengif in tijden van des- en misinformatie. In Nederland kennen we verschillende manieren om journalistiek te stimuleren, bijvoorbeeld via het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek of het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten. Ook via de publieke omroep wordt journalistieke content ondersteund.

Een kernbegrip bij 'betrouwbaar nieuws' is redactionele onafhankelijkheid en transparantie. Nederland zet zich daar maximaal voor in: content moet gemaakt worden zonder ongeoorloofde politieke of economische inmenging. Op hun beurt hebben journalistieke organisaties een verantwoordelijkheid richting het publiek om zich te houden aan hoge journalistieke kwaliteitseisen. Hierbij is zelfregulering, zonder overheidsinmenging, aangewezen. Nederland spant zich in voor de journalistieke sector om, ook in de toekomst, zichtbaarheid en vindbaarheid te ondersteunen. Hier is de belangrijkste rol weggelegd voor de sector zelf.

De inzet van Nederland is uiteengezet in de kabinetsreactie op het WRR-rapport *Aandacht voor Media. Naar nieuwe waarborgen voor hun democratische functies*.¹

Ook zet Nederland zich in op het versterken van de culturele en creatieve sectoren in de samenleving.

¹ *Kamerstukken II 2024-25, 32 827, nr. 370.*

Achtergrond

De audiovisuele sector heeft te kampen met sterke concurrentie van buiten Europa en problemen in verband met de groeiende rol van digitale distributie via zgn. streaming platforms. Binnen de competitieve wereldmarkt met een groot internationaal aanbod, hoge budgetten en een snel veranderend speelveld is het nodig om Europese producties² blijvend te stimuleren. Europese producties hebben grote culturele en artistieke waarde. Europese producties staan vaak bekend om hun artistieke kwaliteit, originaliteit en innovatie. Ze weerspiegelen de rijke culturele, taalkundige en historische diversiteit van Europa. Ze helpen Europese identiteiten en verhalen te bewaren/vertellen en uit te dragen, juist in een wereld die wordt gedomineerd door internationale blockbusters. Europese werken kunnen empathie vergroten en cultureel begrip bevorderen tussen verschillende bevolkingsgroepen binnen Europa en daarbuiten.

De beoogde versterking van de distributie, zichtbaarheid en promotie van Europese producties via alle media en platformen, zowel binnen de EU als internationaal, is in lijn met het Nederlandse audiovisueel beleid. Het Nederlandse cultuurbeleid is gericht op de duurzame versterking van de kwaliteit, zichtbaarheid en positionering van Nederlandse korte films, speelfilms, animatiefilms, documentaires, innovatieve mediaproducties en dramaseries. Dit wordt tot uitvoering gebracht door het Nederlands Filmfonds, dat als Rijkscultuurfonds de belangrijkste publieke financier van filmproducties en -activiteiten is.

Op 1 januari 2024 is de investeringsverplichting voor grote streamingsdiensten in werking getreden, op basis waarvan de streamingsdiensten een deel van hun in Nederland gegenereerde omzet moeten investeren in ons nationale aanbod. Op basis van de Mediawet 2008 moeten streamingsdiensten met een omzet in Nederland van minimaal tien miljoen euro - zoals Netflix, Disney+ en Videoland - vijf procent van hun in Nederland gegenereerde relevante omzet investeren in Nederlandse culturele audiovisuele producties. Ten minste de helft van de investering moet worden besteed aan Nederlandse films, documentaires en series. Dit zijn in het bijzonder de typen producties die gestimuleerd moeten worden om te kunnen concurreren met het grote internationale aanbod met hoge budgetten.

² Onder Europese producties worden verstaan: audiovisuele producties die in lidstaten van de EU, de Raad van Europa of landen waar een verdrag mee is gesloten met betrekking tot de audiovisuele sector zijn gemaakt.

3. Mogelijke verklaring over de noodzaak van cultuur, kunst en media voor het beschermen van Europese democratieën.

Inhoud

Het Deense voorzitterschap heeft een verklaring voorgesteld over de noodzaak van cultuur, kunst en media voor het beschermen van onze Europese democratieën. In deze verklaring wordt gesteld dat cultuur, kunst en media bijdragen aan het behoud van een weerbare democratie. Hiervoor is artistieke- en mediavrijheid nodig. Ook wordt gewezen op de ontwikkelingen van AI en de invloed daarvan op de cultuur en media sectoren en het persoonlijk cultureel leven van mensen. Er volgt nog meer informatie aan de lidstaten over de wijze van besluitvorming.

Nederlandse inzet

Ten tijde van het schrijven heeft het Deense voorzitterschap nog geen nadere informatie over de verklaring gedeeld. De concept tekst van de verklaring is in lijn met bestaand Nederlands beleid. Nederland kan de tekst zoals die op moment van schrijven bekend is steunen.